

УДК 352

Д. Л. НАЗАРЕНКО

*аспірант кафедри регіонального управління,
місцевого самоврядування та управління містом,
Національна академія державного управління
при Президентіві України*

КОРЕЛЯЦІЯ СИСТЕМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА АДВОКАСІ

Стаття присвячена актуальній для розвитку сучасного місцевого самоврядування проблемі співвідношення системи місцевого самоврядування та адвокати. Автором досліджується термін "адвокати" в розрізі взаємодії із системою місцевого самоврядування, визначається відкритість і динамічність цих систем, виділяються засадничі елементи адвокати та надається властива їм характеристика. Визначається результат взаємодії системи адвокати із системою місцевого самоврядування.

У статті подано результати проведеного дослідження поелементної кореляції двох систем – місцевого самоврядування та адвокати – на основі векторів взаємодії. Досягнення поставленої мети адвокати автор убачає у вигляді вирішення актуальних наявних проблемних питань на рівні рішень органів місцевого самоврядування, а саме забезпечення права громадянина на ефективну участь у місцевому самоврядуванні. Результатом таких взаємодій є здійснення активної та продуктивної діяльності в системі взаємодії адвокати та представницьких органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: адвокати, місцеве самоврядування, взаємодія із системою місцевого самоврядування, вирішення проблемних питань розвитку територіальної громади, участь у місцевому самоврядуванні.

D. L. NAZARENKO,

the postgraduate student of the Regional Governance, Local Self-Government and Municipal Government Department of the National Academy for State Administration of the President of Ukraine

CORRELATION OF THE LOCAL SELF-GOVERNMENT AND ADVOCACY SYSTEMS

The article is on the local self-government and advocacy systems correlation problem, which is currently central for development of the present day local self-government. The author does the research of the term "advocacy" from a perspective of interaction with the local self-government system, determining openness and liveliness of these systems, showing the major elements of advocacy and providing the feature, natural for them. The author determines the result of the advocacy system and the local self-government one.

In the article the author presented the results of the conducted research of the two systems – local self-government and advocacy - element-wise correlation on the basis of interaction vectors. The author thinks that the set task of advocacy can be achieved by solving the essential available outstanding problems on level of local self-government authorities, namely by providing rights of the citizen on efficient participation in the local self-government. The result of such interactions is performance of dynamism and fruitful activity in the system of interaction of advocacy and local representative bodies.

Key words: advocacy, local self-government, interaction with the system of the local self-government, solution of the territorial community development outstanding problems, participation in the local self-government.

Д. Л. НАЗАРЕНКО,

аспірант кафедри регіонального управління, місцевого самоуправління и управління городом, Національная академія государственного управления при Президенте Украины

КОРЕЛЯЦІЯ СИСТЕМ МІСЦЕВОГО САМОУПРАВЛІННЯ И АДВОКАСИ

Статья посвящена актуальной для развития современного местного самоуправления проблеме соотношения системы местного самоуправления и адвокати. Автором исследуется термин "адвокати" в разрезе взаимодействия с системой местного самоуправления, определяется открытость и динамичность этих систем, выделяются основные элементы адвокати, предоставляется присущая им характеристика. Определяется результат взаимодействия системы адвокати с системой местного самоуправления.

В статье поданы результаты проведенного исследования поэлементной кореляции двух систем – местного самоуправления и адвокати – на основе векторов взаимодействия. Достижение поставленной цели адвокати автор усматривает в виде решения актуальных имеющихся проблемных вопросов на уровне решений органов местного самоуправления, а именно обеспечение права гражданина на эффективное участие в местном самоуправлении.

© Назаренко Д. Л., 2018

Результатом таких взаємодій є здійснення активної і продуктивної діяльності в системі взаємодії адвокати і представницьких органів місцевого самоуправління.

Ключеві слова: адвокати, місцевого самоуправління, взаємодія з системою місцевого самоуправління, рішення проблемних питань розвитку територіальної громади, участь в місцевому самоуправлінні.

Постановка проблеми. Актуальність обраної теми зумовлюється наявністю низки факторів об'єктивного характеру, що належать як до суто теоретичної, так і практичної компоненти публічного управління. Насамперед слід наголосити на відсутності фундаментальних досліджень адвокати у вітчизняних публікаціях з питань публічного управління та адміністрування. На поточному етапі децентралізації, “який передбачає закріплення вже набутих успіхів і завершення формування спроможних громад, зміну територіального устрою, чітке розмежування повноважень та функцій контролю різних рівнів управління, а також розвиток форм місцевої демократії, коли жителі можуть висловити свою думку з різних питань... повсякчас” [29], набуває додаткової значущості проблематика взаємодії системи місцевого самоврядування (далі – СМС) і абсолютно інноваційної соціальної системи-процесу (згідно з широким розумінням соціальних систем Н.Луманом [14] та З.Макашевою [16]), яким виступає в контексті цього дослідження феномен адвокати.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Серед вітчизняних учених, які приділяють увагу проблематиці адвокати, слід назвати: В.Загуменну, яка розглядає аспект представлення інтересів бібліотек [8]; Г.Кіященко, у центрі наукових інтересів якої стоять питання захисту прав дітей [10]; В.Менджулу та В.Навроцького, які визначають специфіку адвокати як інструменту демократичних перетворень [20]; В.Нестеровича, сферою наукових інтересів якого є конституційно-правові засади функціонування адвокати в Україні [21]; О.Станкевич-Волосянчук, яка досліджує питання природоохоронної адвокати (адвокати) [27; 28]. Наявні також моніторингові публікації, присвячені аналізу гендерних і медичних прикладів застосування адвокати [3] та розв'язання проблем внутрішньо переміщених осіб; питань протидії корупції [7]. Питання взаємодії вітчизняної системи місцевого самоврядування з іншими системами були предметом актуальних досліджень, проведених О.Батановим, М.Баймуратовим [1], В.Борденюком [2], В.Колтун [12], В.Куйбідою [13] та цілою плеядою вчених.

Таким чином, як переконливо засвідчив аналіз публікацій, проблематика адвокати та місцевого самоврядування є вкрай актуальною, перебуває в центрі уваги сучасних учених, однак на сьогодні відсутні комплексні дослідження щодо специфіки кореляції системи місцевого самоврядування та адвокати, витлумаченої як соціальна система (згідно з основними положеннями теорії соціальних систем, викладених у працях Н.Лумана, зокрема [14] і підтриманих у публікаціях сучасних учених (наприклад [5]). Зазначимо, що під терміном “кореляція” розуміється “взаємний зв'язок” [26, с. 287].

Метою статті є обґрунтування авторських підходів до кореляції систем місцевого самоврядування та адвокати.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Дослідження системи місцевого самоврядування та її органів, які створені відповідно до чинного законодавства й виконують в Україні покладені на них функції та завдання, потребує зосередження на її складових елементах, проведення їх аналізу, виокремлення між ними зв'язків. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” [23] розглядає органи місцевого самоврядування через їх систему, закріплену в ст. 5. Відповідно, застосування системного підходу в процесі аналізу системи місцевого самоврядування дає можливість вивчити визначені законом елементи, виділяючи зв'язки між кожним з них, вплив цих компонентів один на одного та вплив СМС на її складові. Крім того, СМС може також піддаватися впливам інших зовнішніх систем як на рівні держави, так і на міжнародному рівні. Кожен елемент СМС є також підсистемою в структурі загальної системи. У свою чергу, системний підхід дає можливість виявити, яким чином зміни в одному елементі системи вплинуть на функціонування СМС загалом.

У більшості досліджень [3; 7–10] адвокати тлумачиться як системна діяльність з просування певних цінностей, представлення інтересів тощо, тобто виступає соціальною системою-процесом, що “утворює власне докільля, здійснюючи редукцію комплексності” [15, с. 346] (за Н.Луманом) і, отже, справляє вплив на систему наступного порядку, зовнішнє середовище. Так, у сучасних роботах вже доведено, що *система і процес* характеризуються ідентичними властивостями: “...процес – це не просто часовий вимір системи (організації), але протягнута, розміщена у часі система (організація), для якої час є простором буття” [12, с. 297]. Тому маємо всі підстави для тлумачення феномену адвокати як відкритої динамічної соціальної системи-процесу “із захисту прав та інтересів громадян шляхом їх участі в процесі прийняття рішень, які спрямовані на зміни” [7, с. 46].

Зважаючи на низку сучасних трендів внутрішньої політики держави, доходимо висновку щодо актуалізації адвокати на рівні місцевого самоврядування. Зокрема, Прем'єр-міністр України В.Гройсман наголошує, що “потрібно розвивати форми прямого народовладдя... аби громадяни мали можливість висловити свою позицію і приймати рішення не від виборів до виборів, а в процесі життя. Люди мають сказати своє остаточне слово по різних питаннях” [29]. Надає додаткової значущості адвокати на місцевому рівні також і децентралізація суттєвої кількості повноважень на базовому рівні місцевого самоврядування. Так, високими темпами характеризується динаміка децентралізації у сфері охорони здоров'я, освіти [19] та інших сферах, що потенційно можуть формувати передумови для реалізації адвокати в територіальних громадах. Тому вважаємо адвокати такою системою-процесом, що є інтегрованою в сучасний етап трансформації системи місцевого самоврядування.

Один із перших варіантів загальної теорії систем був сформульований Людвігом фон Берталанфі ще в 1930-х рр. Ним уведено та досліджено поняття відкритих систем, систем, які постійно обмінюються речовиною й енергією із зовнішнім середовищем [33]. У свою чергу, ізольовані (закриті) системи позбавлені зв'язку із зовнішнім середовищем. Одразу ж треба зауважити, що будь-яка організація є відкритою системою, яка взаємодіє з навколишнім середовищем, зокрема як атрибутивною рисою адвокати є вплив [14] об'єднаних однією метою, спрямованою на вирішення їх проблемних питань, так і орган місцевого самоврядування є структурованою організацією, нормативно визначеною, наділений певними функціями та на який покладено виконання визначеного кола завдань. Априорі, відкидаючи можливість існування адвокати як закритої системи, її відкритість яскраво можна продемонструвати на прикладі навіть прямої та звичайної взаємодії осіб, які безпосередньо, шляхом направлення своїх звернень, взаємодіють із суб'єктами владних повноважень, які є елементом іншої системи – органу місцевого самоврядування. Усім вищевказаним критеріям відкритої динамічної соціальної системи повною мірою відповідає адвокати, що тлумачиться нами як процес-система. Так, у системі адвокати, взятої в узагальненому вигляді, нами виділено базові, засадничі елементи, що у своїй єдності, власне, і формують мінімальну систему адвокати. Нижче наводимо їх коротку характеристику.

1. Вразливий елемент соціально-просторового утворення (далі – ВЕСПУ): особа/група осіб, які проживають на відповідній території; будь-який елемент природного та/або культурного середовища, що є компонентом певного соціально-просторового таксону (проблематика управління соціально-економічними таксонами детально розглянута у сучасних публікаціях вітчизняних учених, наприклад [17; 18; 22]), у межах якого надалі розгортатиметься адвокати, умови існування якої/го не відповідають реальним потребам поточного етапу еволюції соціально-просторової системи в цілому, що може знаходити свій вияв через неадекватність елементів нормативно-правової бази, невідповідність окремих суспільних відносин, організаційних структур, процесів тощо об'єктивним вимогам часу та/або специфіці етапу розвитку системи. Підсилення негативних тенденцій у стані ВЕСПУ є індикатором неналежної реалізації відповідних управлінських функцій органом місцевого самоврядування (далі – ОМС), на території юрисдикції якого розташовано ВЕСПУ. Наявність ВЕСПУ є визначальною рисою адвокати, ме-

тою якої у джерелах найчастіше вказується “змінити певну ситуацію на краще”; “захист прав та інтересів громадян” [7, с. 14]; “системні й незворотні зміни в довколишньому середовищі; захист і представництво інтересів іншого” [10, с. 7].

Таким чином, усе існування системи-процесу адвокати зумовлене наявністю ВЕСПУ, незадовільний стан якого формує передумови для адвокати. Функція адвокати полягає у приведенні ВЕСПУ у відповідність з необхідним/належним станом. Українськими прикладами можуть виступати адвокати бібліотек [8] (зумовлені необхідністю просування бібліотечної справи у населених пунктах), гендерних проблем соціального розвитку територіальних громад [3], охорони довкілля соціально-просторових таксонів [27] тощо.

2. Активний елемент територіальної спільноти (далі – АЕТС) – особа/група осіб, що усвідомлює вказані вище невідповідності та здійснює зусилля щодо гармонізації відповідної сфери суспільних відносин на певній території шляхом застосування інструментарію адвокати. Може частково збігатися з елементом ВЕСПУ, але це не обов’язково. Забезпечує адаптацію елементів соціально-просторової системи до вимог зовнішнього та внутрішнього середовища. Характеризується значним рівнем індивідуальної та/чи групової пасіонарності (що описано, зокрема, у [6, с. 169–175]) соціуму відповідного соціально-просторового таксону. Застосовуючи термін “пасіонарність”, спираємося на його таке тлумачення, однак з урахуванням специфіки територіальних спільнот: “пасіонарність – термін, який означає внутрішньо притаманне кожному етносу прагнення до оновлення та розвитку, здійснюване незалежно від зовнішніх обставин” [25]. АЕТС у прикладенні до соціально-просторових утворень реалізовує функцію пасіонарності в розумінні автора відповідної теорії Л.Гумільова [4]. АЕТС виконує також функцію зворотного зв’язку між керуючою підсистемою (ОМС) і керованою – соціально-просторовим утворенням (за працями В.Куйбіди [13], В.Мамонової [17] та ряду інших учених). АЕТС забезпечує розробку та реалізацію адвокати-кампаній – (активних дій, через які досягаються цілі адвокати [20, с. 12]), формуючи коаліції та залучаючи необхідні ресурси. АЕТС є головним суб’єктом, що забезпечує реалізацію мети адвокати.

3. Нейтральний елемент спільноти (далі – НЕС) – група осіб, яка становить більшість населення певної території, що від початку не зацікавлена в проблематиці відповідної адвокати; не містить у своєму складі ВЕСПУ та не усвідомлює проблем, зумовлених станом ВЕСПУ. В англійській літературі має назву “ті, хто сидять на паркані” [31], що відображає споглядальний характер НЕС. НЕС може проходити трансформацію від статусу незацікавленості до активного елемента системи адвокати, є носієм матеріального та/або нематеріального потенціалу, що потребує актуалізації для свого вияву. Зазначимо, що феномен нейтрального елемента спільноти детально досліджено в працях із соціології, політології та споріднених наук, зокрема в [30]. Специфічною властивістю НЕС є здатність до трансформації, що може бути негативною (перетворення на ВЕСПУ), та позитивною – на АЕТС. Зважаючи на прихований потенціал НЕС, зарубіжними фахівцями сформовано комплекс засобів для його активізації та залучення [35] в адвокати. Значна кількість інструментів адвокати безпосередньо спрямована на трансформацію НЕС на АЕТС (флешмоби, просвітницькі та інформаційні кампанії тощо, цільовою аудиторією яких виступають не особи, які приймають рішення, а саме НЕС).

Продовжуючи розвивати розуміння системи Берталанфі, а саме в частині призначення будь-якої системи – досягнення мети її діяльності, зазначимо, що результатом взаємодії системи адвокати із СМС є досягнення не тільки мети цих двох систем, а отримання якісно нового результату, який не був визначений за мету заздалегідь. Так, у адвокати досягається своя мета – вирішення актуальних наявних проблемних питань ВЕСПУ через взаємодію з елементами СМС. Сама ж СМС набуває під час взаємодії із системою адвокати додаткових ресурсів та інструментів для реалізації основної мети – забезпечення соціально-економічного й культурного розвитку територій. Згаданим вище позитивним і не завжди передбачуваним результатом є виникнення принципово нової властивості, відомої в теорії систем під назвою “емерджентність” і розглянутої щодо СМС, зокрема, у [11]. Сучасним практичним наслідком емерджентності,

що виникає у результаті взаємодії системи адвокати та СМС, може виступати, зокрема, консолідація територіальної громади (далі – ТГ), у тому числі об'єднаної територіальної громади (далі – ОТГ), зокрема, шляхом формування потужного комунікативного простору спільноти, локальної ідентичності тощо.

Виходячи з мети цього дослідження нами було здійснено поелементну кореляцію двох систем – місцевого самоврядування та адвокати. Нижче наводимо основні результати проведеного аналізу. Водночас звертаємо увагу, що, зважаючи на обмежений обсяг публікації, нами було подано узагальнене бачення функцій та векторів взаємодії, притаманних для всіх представницьких органів місцевого самоврядування – місцевих рад усіх рівнів (за ст.10 базового Закону). У наших наступних публікаціях буде наведено розширений варіант результатів проведеного аналізу.

Отже, кореляція елементів СМС з виділеними нами базовими елементами системи адвокати може бути описана в такий спосіб. Спершу розглянемо вказану кореляцію з ВЕСПУ. Так, ТГ містить його у своїх межах, а ВЕСПУ є компонентом середовища ТГ. Від місцевих рад ВЕСПУ потребує виконання функцій, причому за аналізом практичних даних, наведених у [3; 8–10; 20; 27; 28], особливо тих повноважень, що вказані в пп. 22, 23, 38, 41, 42, 54 частини першої ст. 26 та пп. 16, 18, 19, 21 частини першої ст. 43 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Від головної посадової особи територіальної громади ВЕСПУ потребує належного виконання функцій, особливо тих повноважень, що закріплені в ст. 42, частині 4, пп. 9, 11, 13. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад безпосередньо забезпечують належний стан існування/розвитку ВЕСПУ, зокрема, шляхом реалізації рішень місцевої ради. ВЕСПУ найбільшою мірою потребує належного виконання тих функцій, що закріплені в ст. 27–34 [23].

Для трьох вищевказаних елементів – місцевих рад, головної посадової особи ТГ та виконавчих органів місцевих рад базового рівня – характерною є спільна риса: вони повинні забезпечувати належний стан існування/розвитку ВЕСПУ, а неналежна реалізація повноважень, що призводить до погіршення стану ВЕСПУ, спричиняє адвокати. В умовах ОТГ староста частково забезпечує належний стан існування/розвитку (шляхом прийняття рішень або їх реалізації).

Зважаючи на відсутність на час підготовки цього дослідження практичних прикладів реалізації адвокати, спричиненої бездіяльністю чи неналежним виконанням старостою відповідних повноважень, можемо прогнозувати, що потенційно найбільш провокативними відносно формування передумов адвокати можуть бути повноваження старости, закріплені в пп. 6, 8, 9, 10 частини першої ст. 54¹ [23]. Органи самоорганізації населення (далі – ОСНи) виявляють ВЕСПУ, частково підтримують його стан у межах, визначених Законом України “Про органи самоорганізації населення” та рішенням місцевої ради, яка надала дозвіл на створення ОСНу. Здійснюють зв'язок з іншими елементами СМС і співпрацюють у межах повноважень. ВЕСПУ потребують ОСНи як інституцію з широкими можливостями інтеграції (якщо ВЕСПУ в конкретному випадку є особою/групою осіб).

Із наступним елементом системи адвокати, АЕТС, відбувається така кореляція елементів СМС. ТГ містить його у своєму складі та потребує властивості “пасіонарності”, притаманної АЕТС. Він, у свою чергу, забезпечує розвиток ТГ, зокрема шляхом консолідації спільноти, і забезпечує реальну можливість реалізувати статус суб'єкта права на місцеве самоврядування. Місцеві ради і сільські, селищні, міські голови та старости взаємодіють з АЕТС у процесах місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії; шляхом включення до громадських рад тощо. Залучають також як соціальний потенціал розвитку.

АЕТС взаємодіє з вказаними елементами СМС шляхом:

- 1) участі у місцевих виборах, реалізуючи пасивне та/чи активне виборче право;
- 2) інституційної участі – у складі депутатського корпусу чи громадських рад;
- 3) здійснення безпосередньої/прямої/партисипативної демократії тощо.

Виконавчі органи місцевих рад забезпечують реалізацію потреб усієї ТГ, у тому числі ВЕСПУ та НЕС, захист інтересів яких є атрибутивною ознакою АЕТС, зважаючи на значний

рівень його пасіонарності. Виконавчі органи місцевих рад взаємодіють з АЕТС шляхом залучення до громадських рад, а АЕТС, у свою чергу, здійснює також і громадський контроль за їх діяльністю тощо. Староста реалізовує взаємодію з АЕТС шляхом прийняття рішення; забезпечує реалізацію рішень інших ОМС; може виконувати посередницьку функцію. ОСНи потребують АЕТС як суб'єкта формування; передбачають інтегрованість у процеси функціонування; здійснюють зв'язок з іншими елементами СМС. АЕТС бере участь у процесах формування та функціонування ОСНів і залучає до процедур адвокати. Неналежне виконання повноважень описаними вище елементами СМС (крім ТГ і ОСНів) формує передумови для ініціювання АЕТС адвокати.

Нейтральний елемент спільноти корелює з елементами СМС у такий спосіб. ТГ містить його у своєму складі, а НЕС є компонентом, що містить неактуалізований потенціал. Місцеві ради, головні посадові особи місцевого самоврядування передбачають НЕС у процесах інституційного формування та виконання функцій. Неналежне виконання повноважень, особливо тих, які закріплені в пп. 22, 23, 38, 41, 42, 54 частини першої ст. 26 та пп. 16, 18, 19, 21 частини першої ст. 43 і в ст. 42 частини четвертої пп. 9, 11, 13 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” [23], може спровокувати трансформацію НЕС. Трансформація НЕС може бути як негативна – перетворення на ВЕСПУ, так і позитивна – на АЕТС. Сам НЕС, зважаючи на пасивний стан цього елемента соціуму, часто не усвідомлює власних потреб. В умовах впливу зовнішнього середовища, у тому числі внаслідок комунікативних дій та застосування іншого інструментарію адвокати з боку АЕТС, активізується і свідомо потребує виконання повноважень, указаних вище.

Аналогічною є кореляція виконавчих органів місцевих рад з НЕС, однак ключовими для трансформації та/або збереження стабільного стану НЕС є повноваження, закріплені в ст. 27–34. Старости передбачають НЕС у процесах місцевих виборів (у разі призначення перших виборів старости в конкретній ОТГ) та виконання повноважень. Як було зазначено вище, критичними щодо формування передумов адвокати можуть бути повноваження старости, закріплені в пп. 6, 8–10 частини першої ст. 54-1. ОСНи передбачають НЕС у процесах формування та функціонування і частково залучають до своєї діяльності. НЕС не завжди проінформовані щодо існування ОСНів. За умов трансформації (негативної чи позитивної) активізують взаємодію.

Таким чином, проведений аналіз уможливило здійснення таких узагальнень. Неналежне виконання більшістю елементів СМС (місцевими радами, головними посадовими особами місцевого самоврядування, виконавчими органами місцевих рад базового рівня, частково – старостами) повноважень із життєзабезпечення та розвитку соціально-просторових утворень формує передумови для адвокати. Найбільша питома вага вказаних повноважень належить до компетенції виконавчих органів місцевих рад (ст. 27–34). Старости й ОСНи виконують також функцію посередництва для елементів системи адвокати із СМС.

Кожен із елементів системи адвокати своєрідно реагує на вищезгадані негативні впливи: значна динаміка погіршення стану ВЕСПУ зумовлює виникнення адвокати, провокуючи АЕТС на реалізацію потенціалу пасіонарності. Активізація АЕТС, у свою чергу, призводить до дестабілізації НЕС, позбавляючи патерналізму та сприяючи його позитивній трансформації і подальшому залученню до процесів розвитку соціально-просторового утворення.

Найбільш інтенсивною та плідною в процесах територіального розвитку є взаємодія між вказаними нижче елементами аналізованих систем. З боку системи адвокати найбільш відкритим до взаємодії виступає АЕТС, що характеризується високим потенціалом взаємointegraції цих систем. З боку СМС вказаним елементом є ОСНи, що є представницькими органами, виникнення яких часто залежить від АЕТС, та які можуть рекрутувати активні елементи системи адвокати, залучаючи їх потенціал (людський, інтелектуальний, соціальний тощо).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, нами було обґрунтовано авторські підходи до кореляції систем адвокати та місцевого самоврядування, а саме: виявлено у адвокати риси класичної відкритої динамічної суспільної системи; встановлено базовий

мінімальний елементний склад системи адвокати та розроблено авторські підходи до характеристик його компонентів; проведено аналіз кореляції систем, що розглядалися. Результати цього аналізу довели високу перспективність здійснення позитивних взаємодій між активними елементами територіальної спільноти адвокати-системи та представницькими органами місцевого самоврядування. Ефективність застосування конкретних механізмів на локальному рівні для реалізації цілей адвокати та критерії їх вибору становитимуть предмет наших подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики : [монографія] / О. В. Батанов; [відп. ред. М. О. Баймуратов]. – Київ : ТОВ “Вид-во “Юрид. думка”, 2010. – 656 с.
2. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії : монографія / В. І. Борденюк. – Київ : Парлам. вид-во, 2007. – 576 с.
3. Гендерні аспекти здоров’я чоловіків в Україні : посіб. з адвокати / Фонд народонаселення ООН. – Київ : UNFPA, 2006. – 144 с.
4. Гумилёв Л. Н. Этногенез и биосфера Земли / Л. Н. Гумилёв. – СПб. : Кристалл, 2001.
5. Дейнека А. Проблематика смислу та смислотворення в соціологічних теоріях Н. Лумана та Е. Гіденса / А. Дейнека // Вісн. КНУ імені Тараса Шевченка. Секція: Соціологія, 2013. – С. 69–74.
6. Доманська О. Пасіонарність і національна свідомість: до критики окремих положень концепції Л. Гумільова [Електронний ресурс] / О. Доманська // Актуал. проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. – 2015. – Вип. 7. – С. 169–175. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2015_7_19.
7. Ефективні антикорупційні інструменти – громадський моніторинг та кампанії адвокати [Електронний ресурс] : матеріали тренінгу / Менеджмент Системс Інтернешнл. – Б. м., 2008. – Режим доступу: <http://textarchive.ru/c-2208522-pall.html>.
8. Загуменна В. В. Адвокація: представлення інтересів бібліотек : посіб. для тренерів за прогр. підвищ. кваліфікації / В. В. Загуменна ; Укр. бібл. асоц., Нац. акад. кер. кадрів культури і мистец., Центр безперерв. інформ.-бібл. освіти, Голов. тренінг. центр для бібліотекарів. – Київ : Самміт-Книга, 2012. – 59 с. – (Бібліотек@: інформація – знання – успіх). – Бібліогр. в кінці тем. – Бібліогр.: с. 52–56.
9. Здійснення адвокати кампаній з імплементації нового антикорупційного законодавства органами місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cpsa.org.ua/proekty/zdijsnennya-advokasi-kampaniji-z-implementatsiji-novoho-antukoruptsiynoho-zakonodavstva-orhanamy-mistsevoho-samovryaduvannya/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=zdijsnennya-advokasi-kampaniji-z-implementatsiji-novoho-antukoruptsiynoho-zakonodavstva-orhanamy-mistsevoho-samovryaduvannya.
10. Кіященко Г. Адвокати : практ. посіб. / Ганна Кіященко. – Київ : Ресурс. центр “ГУРТ”, 2009. – 100 с.
11. Колтун В. С. Емерджентність системи місцевого самоврядування міста / В. Колтун // Зб. наук. пр. НАДУ. – Київ : Вид-во НАДУ, 2010. – Вип. 2. – С. 149–157.
12. Колтун В. С. Закономірності та тенденції розвитку місцевого самоврядування: комплексний підхід : монографія / В. С. Колтун. – Київ : НАДУ: Вид-во “Фенікс”, 2015. – 365 с.
13. Куйбіда В. С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування : монографія / В. С. Куйбіда. – Київ : МАУП, 2004. – 432 с.
14. Луман Н. Поняття цілі і системна раціональність: щодо функції цілей у соціальних системах / Ніклас Луман [пер. з нім. М. Бойченко, В. Кебуладзе]. – Київ : Дух і літера, 2011. – 336 с.

15. Луман Ніклас // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редкол.) та ін. ; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наук. ред.) ; І. О. Покаржевська (худож. оформ.). – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.
16. Макашева З. М. Исследование систем управления : учеб. пособие / З. М. Макашева. – М. : КНОРУС, 2008. – 176 с.
17. Мамонова В. В. Теоретико-методологічні засади управління територіальним розвитком : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.04 / Мамонова В. В. – Київ, 2006. – 24 с.
18. Маруняк Є. О. Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та основні сучасні напрями [Електронний ресурс] / Є. О. Маруняк // Укр. географ. журн. – 2014. – № 2. – Режим доступу: https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/UGJ_2014_2_22-31.pdf.
19. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/359/10.01.2019.pdf>.
20. Навроцький В. В. Кампанії адвокати як інструмент демократичних перетворень / В. В. Навроцький, М. В. Менджул. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2011. – 66 с.
21. Нестерович В. Ф. Теоретико-правова ідентифікація впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів / В. Ф. Нестерович // Право і суспільство. – 2013. – № 5. – С. 15–22.
22. Підгрушний Г. П. Сутність категорії “Територіальна організація суспільства” [Електронний ресурс] / Г. П. Підгрушний. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/71259/13-Pidgrushny.pdf?sequence=1>.
23. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
24. Романюк С. А. Децентралізація: теорія та практика застосування : монографія / С. А. Романюк. – Київ, 2018. – 216 с.
25. Словник іншомовних соціокультурних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovo.org.ua/39/53407/260863.html>.
26. Словник української мови : в 11 т. – Київ, 1973. – Т. 4.
27. Станкевич О. І. Природоохоронна адвокація: теорія і практика на прикладах : практ. посіб. / О. І. Станкевич, Н. О. Дерев'янченко ; Регіон. молодіж. екол. об-ня “Екосфера”. – Ужгород, 2007. – 79 с.
28. Станкевич-Волосянчук О. І. Адвокація як метод впливу : практ. посіб. / Оксана Станкевич-Волосянчук ; РМEO “Екосфера”. – Ужгород : Бреза А. Е., 2014. – 79 с.
29. Коломієць В. Уряд оновлює план дій по реформі децентралізації та ініціює новий етап змін, – Володимир Гройсман [Електронний ресурс] / Вікторія Коломієць. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-onovlyuye-plan-dij-po-reformi-decentralizaciyi-ta-iniciyuue-novij-etap-zmin-volodimir-grojsman>.
30. Чижова О. Соціальна структура України та прагматичні тенденції її розвитку [Електронний ресурс] / О. Чижова // Освіта регіону. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/338>.
31. Everyday Advocacy Resources [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.councilofnonprofits.org/everyday-advocacy-resources>.
32. Koltun Victoriia. Complexiti as the immუნental properties of local-self-governance phenomenon // Relevant issues of development and modernization of the modern science: the experience of countries of eastern Europe and prospects of Ukraine. Monograf. – Riga, Latvia, 2018. – P. 160–182.
33. Ludwig von Bertalanffy (1901–1972) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iss.org/lumLVB.htm>.
34. National Council of Nonprofits [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.councilofnonprofits.org/tools-resources>.

REFERENCES

1. Batanov, O. V. (2010), *Munitsipalna vlada v Ukraini: problemy teorii ta praktyky* : [monografiia] / O. V. Batanov; [vidp. red. M. O. Baimuratov], TOV “Vydavnytstvo “Yurydychna dumka”, Kyiv, Ukraine.
2. Bordeniuk, V. I. (2007), *Mistseve samovriaduvannia ta derzhavne upravlinnia: konstytutsiino-pravovi osnovy spivvidnoshennia ta vzaiemodii* : monografiya / V. I. Bordeniuk, Parlam. vyd-vo, Kyiv, Ukraine.
3. *Genderni aspekty zdorovia cholovikiv v Ukraini* : posibnik z advokatsii / Fond narodonaselennya OON (2006), UNFPA, Kyiv, Ukraine.
4. Humyl'ev L. N. *Этногенез y byosfera Zemly*. SPb. : Krystall, 2001.
5. Deineka A. *Problematyka smyslu ta smyslotvorennia v sotsiolohichnykh teoriiakh N. Lumana ta E. Hidensa* / Visnyk KNU imeni Tarasa Shevchenka. Sektsiia: “Sotsiolohiia”, 2013. – № 4. – S. 69–74.
6. Domanska O. *Pasionarnist i natsionalna svidomist: Do krytyky okremykh polozhen kontseptsii L. Humilova / O. Domanska // Aktualni problemy mystetskoï praktyky i mystetstvoznavchoï nauky.* – 2015. – Vyp. 7. – S. 169–175. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2015_7_19.
7. *Efektivni antykoruptsiini instrumenty – hromadskyi monitorynh ta kampanii advokasi: materialy treninhu / Menedzhment Sistems Interneshnl.* – 2008
8. Zahumenna, V. V. (2012), *Advokatsiia: predstavleniya interesiv bibliotek* : posib. dlia treneriv za prohr. pidvysch. kvalifikatsii / V. V. Zahumenna; Ukr. bibl. asots., Nats. akad. ker. kadriv kul'tury i mystets., Tsentr bezpererv. inform.-bibl. osvity, Holov. trening. tsentr dlia bibliotekariv, Sammit-Knyha, Kyiv, Ukraine.
9. *Zdijsnennya advokasi kampanij z implementatsii novoho antykoruptsijnoho zakonodavstva orhanamy mistsevoho samovriaduvannya*, available at: http://www.cpsa.org.ua/proekty/zdijsnennya-advokasi-kampaniji-z-implementatsiji-novoho-antikoruptsijnoho-zakonodavstva-orhanamy-mistsevoho-samovriaduvannya/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=zdijsnennya-advokasi-kampaniji-z-implementatsiji-novoho-antikoruptsijnoho-zakonodavstva-orhanamy-mistsevoho-samovriaduvannya.
10. Kiiashchenko, G. (2009), *Advokasi: praktychnyj posibnyk* / Ganna Kiiashchenko, Resursnyi tsentr GURT, Kyiv, Ukraine.
11. Koltun V. S. *Emerdzhentnist systemy mistsevoho samovriaduvannia mista* / V. S. Koltun // Zb. nauk. pr. NADU. – Kyiv : Vyd-vo NADU. – 2010. – Vyp. 2. – S. 149–157.
12. Koltun, V. S. (2015), *Zakonomirnosti ta tendentsii rozvytku mistsevoho samovriaduvannya: komplementarnyj pidhid* : monografiia / V. S. Koltun, NADU; Vyd-vo “Feniks”, Kyiv, Ukraine.
13. Kuibida V. S. *Pryntsypy i metody diialnosti orhaniv mistsevoho samovriaduvannia* : monografiia / V. S. Kuibida. – Kyiv : MAUP, 2004. – 432 s.
14. Luman N. *Poniattia tsili i systemna ratsionalnist: shchodo funktsii tsilei u sotsialnykh systemakh* / Niklas Luman [per. z nim. M. Boichenko, V. Kebuladze]. – Kyiv : Dukh i litera, 2011. – 336 s.
15. Luman Niklas // *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk* / V. I. Shynkaruk (holova redkolehii) ta in. ; L. V. Ozadovska, N. P. Polishchuk (naukovi redaktory) ; I. O. Pokarzhevskia (khudozhnie oformlennia). – Kyiv : Abrys, 2002. – 742 s.
16. Makasheva Z. M. *Yssledovanye system upravleniya : uchebnoe posobyie* / Z. M. Makasheva. – M. : KNORUS, 2008. – 176 s.
17. Mamonova V. V. *Teoretyko-metodolohichni zasady upravlinnia terytorialnym rozvytkom* : avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovoï stupenia doktora nauk z derzhavnoho upravlinnia za spetsialnistiu 25.00.04 – mistseve samovriaduvannia / Mamonova V. V. – Natsionalna akademiia derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. – Kyiv, 2006. – 24 s.
18. Maruniak Ye. O. *Terytorialne (prostorove) planuvannia: zmist, evoliutsiia ta osnovni suchasni napriamy* / Ye. O. Maruniak // *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal.* – 2014. – № 2.

19. Monitorynh protsesu detsentralizatsii vlady ta reformy mistsevoho samovriaduvannia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/359/10.01.2019.pdf>.
20. Navrots'kyj V. V. (2011), Kampanii advokasi iak instrument demokratychnyh peretvoren' / V. V. Navrots'kyj and, M. V. Mendzhul. – Vydavnytstvo Oleksandry Garkushi, Uzhhorod, Ukraine.
21. Nesterovych V. F. (2013) Teoretyko-pravova identyfikatsiia vplyvu gromads'kosti na pryjnyattia normatyvno-pravovyh aktiv / V. F. Nesterovych // Pravo i suspil'stvo. – 2013. – No.5. – P. 15–22.
22. Pidhrushnyi H. P. Sutnist katehorii “Terytorialna orhanizatsiia suspilstva” [Elektronnyi resurs] / H. P. Pidhrushnyi. – Rezhym dostupu: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/71259/13-Pidgrushny.pdf?sequence=1>).
23. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukraini [Elektronnyi resurs] : Zakon Ukraine. – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-Br>.
24. Romaniuk S. A. (2018) Detsentralizatsiia: teoriya ta praktyka zastosuvannya : monohrafiya / S. A. Romaniuk. – Kyiv, Ukraine.
25. Slovnyk inshomovnykh sotsiokulturnykh terminiv [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://slovpedia.org.ua/39/53407/260863.html>.
26. Slovnyk ukrains'koi movy : v 11 t. – Kyiv, 1973. – T. 4.
27. Stankevych O. I. (2007) Pryrodohoronna advokatsiia: teoriya i praktyka na prykladah : prakt. posib. / O. I. Stankevych, N. O. Derevyanchenko ; Rehion. molodizh. ekol. ob-nya “Ekosfera”. – Uzhhorod, Ukraine.
28. Stankevych-Volosianchuk O. I. Advokatsiia yak metod vplyvu : prakt. posib. / Oksana Stankevych-Volosianchuk ; RMEO “Ekosfera”. – Uzhhorod : Breza A. E., 2014. – 79 s.
29. Uriad onovliuie plan dii po reformi detsentralizatsii ta initsiiuie novyi etap zmin [Elektronnyi resurs], – Volodymyr Hroisman | Kabinet Ministriv Ukrainy. – Rezhym dostupu: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-onovlyuye-plan-dij-po-reformi-decentralizaciyi-ta-iniciyuye-novij-etap-zmin-volodimir-grojsman>.
30. Chyzhova, O. Sotsialna struktura Ukrainy ta prahmatychni tendentsii yii rozvytku [Elektronnyi resurs] / O. Chyzhova // Ukrainskyi naukovyi zhurnal “Osvita rehionu”. – Rezhym dostupu: <http://social-science.com.ua/article/338>.
31. Everyday Advocacy Resources | National Council of Nonprofits. <https://www.councilofnonprofits.org/everyday-advocacy-resources>
32. Koltun Victoriia. Complexiti as the immუნental properties of local-self-governance phenomenon // Relevant issues of development and modernization of the modern science: the experience of countries of eastern Europe and prospects of Ukraine. Monograf. Riga, Latvia, 2018. – P. 160–182.
33. Ludwig von Bertalanffy (1901–1972) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.iss.org/lumLVB.htm>.
34. National Council of Nonprofits [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.councilofnonprofits.org/tools-resources>.

SUMMARY

Interaction of the modernized system of the local self-government (hereinafter – SLSG) and absolutely innovative system, which in the context of this research appears as “advocacy phenomenon” condition urgency of the chosen topic. The author does the research of the term “advocacy” from a perspective of interaction with the local self-government system, determining openness and liveliness of these systems.

Among the national scientists, who devote attention to advocacy issued we should point out the works of V. V. Zahumenna, H. Kiiashchenko, V. Mendzhula, V. Navrotskyi, V. Nesterovych, O.I. Stankevych-Volosianchuk. The problems of communication of the national local self-government

system with the other systems were the subject of the relevant researches, prepared by O.V. Batanov, M.O. Baimuratov, V.I. Bordeniuk, V.S. Koltun, S.A. Romaniuk and the entire galaxy of the scientists. However, for the time being there are no multi-method researches concerning specific character of correlation of the local self-government system and advocacy one understood as the system.

Purpose of the article is rationale of the approaches to correlation of the local self-government and advocacy systems.

Research of the local self-government system and its authorities has been created in accordance to the current legislation and in Ukraine they perform the functions and tasks assigned to them, it requires concentration on its constituent elements, conduct of their analysis, allocation of the connections between them. Considering the local self-government authorities, the author of the article relies on the Ukraine's Local Self-Government Act of Ukraine.

Every element SLSG is also a subsystem in the structure of the general system. The system approach, in its turn, gives an opportunity to discover the way the changes in one element of the system will influence on functioning of SLSG in general.

Advocacy is a process, thanks to which the ordinary citizen learns how to participate in taking decisions on all the levels; the process of providing the powers of authority to the citizens. It is integrated into the present-day transformation phase of the local self-government system.

Any organization is the open system, which interacts with outside environment, especially like advocacy – activity of the persons, united by one purpose, oriented on solution of their outstanding problems, and the local self-government authority is a structured organization, determined in a standard way, authorized for certain functions and on which a certain agenda performance is assigned.

As advocacy is the open dynamical system, it has its basic, main elements, which are coming up as its attributes: weak element of the community, active element of the community, the neutral element of the community, in other words the person/group of the persons, for whom a certain level of interest in harmonization of the appropriate sphere of the public relations by way of realization of “public representation” is natural.

In advocacy they achieve their goal – solution of the essential outstanding problems on the level of the local self-government authorities (hereinafter – LSGA) decisions, which are authorized to take them. In the LSGA the goal of their creation is achieved, namely provision of rights of the citizen to participate in the local self-government and solve such problems. The result of achieving the goal of the interaction of these two systems is the result of efficiency of such interaction, mutual satisfaction and receiving the interaction mechanism of these two systems.

In the course of the element-wise performance of the two-systems – the local self-government and the advocacy, it was discovered that the most intense interaction is the one between the following elements of the analyzed systems. On the part of the advocacy system the element which comes out as the one to be the most open to interaction is the “active element of the community”. On the part of the local self-government system the pointed out elements are the following: the local councils and the public self-organization bodies.

Therefore, in this research advocacy uncovers its characteristics of classical open dynamic public system; the author determined the basic minimal elements composition of the advocacy system and developed her own approaches to determine its components; conducted the analysis of the considered systems correlation vectors, and its results proved that performance of the positive interactions between the active elements of the advocacy system and the local representative bodies are highly perspective; and the author also considered the tooling of implementation of the said interactions, which comes out in form of the direct democracy on the local level.